

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.3.158](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.3.158)

УДК 331.108.2/3(477); 005.953.2

В. П. Варга,
магістрант, ДвНЗ «Ужгородський національний університет»
ORCID ID: 0000-0001-7939-7626

КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ОСНОВА СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

V. Varga
master student, Uzhgorod National University

COMPETITIVE POTENTIAL AS THE BASIS OF ENTREPRENEURSHIP STABILITY

У статті розглянуто конкурентний потенціал як основу стабільності підприємства, Визначено актуальність питання на сучасному етапі. Здійснено контент-аналіз головних понять «потенціал», «конкурентний потенціал». Під дефініцією «конкурентний потенціал» розуміємо сукупність систем, можливостей, менеджмент, взаємодію ресурсів для конкурентоспроможності та забезпечення життєздатності підприємства.

Підкреслюється, що конкурентний потенціал притаманний без винятку всім підприємствам незалежно від їх розміру та форми власності його розвиток дає можливість відстоювати своє становище на ринку.

Розглянуто та сформовано структуру конкурентного потенціалу суб'єкта господарювання (виробничий, управлінський, маркетинговий, інноваційний, ресурсний, інтелектуальний). Досліджено їх характерні ознаки та властивості. Проаналізовано, що конкурентність підприємства залежить від ефективної діяльності всіх напрямів його розвитку. Визначено, що конкурентний потенціал об'єднує одночасно три рівні зв'язків і відносин.

The article examines competitive potential as the basis of the stability of the company considered the relevance of the question at the present stage. The purpose of this article is to analyze the competitive potential of the enterprise. The goal was to conduct a content analysis of the notions "capacity" and "competitiveness"; to fulfil the constituent elements of the competitive potential of the enterprise. The definition of "potential" has been defined by scholars as a system of power, the totality and hidden features. In the context of our study, by this term we understand the number of factors to use all possibilities to achieve the goal.

Vivali the attitude of scientists regarding the interpretation of the concept "competitive potential". Under the definition of "competitive capacity" means the combination of economic resources, capacity and management to ensure the competitiveness and viability of the enterprise.

It is emphasized that continuous improvement of enterprise activity directly depends on the competitive potential, the use of which in these conditions becomes the master.

With the attention on the fact that the competitive potential inherent in, without exception, all enterprises regardless of their size and ownership, its development gives the opportunity to defend their position in the market, is an important element in the economic potential of the enterprise, which combines and transformerait all the elements and turns them into permanent gains and benefits.

Studied and characterized the structure of the competitive potential of a business entity (production, management, marketing, innovation, resource, intellectual). Studied their characteristics and properties. Analyzed the competitiveness of enterprises depends on the effective activities in all spheres of its development. Positive behavior of all main components of the elements is an integral part of growth. Is determined that the competitiveness at the same time unites the three levels of relationships: past, present and future.

Prospects for further research we see in determining the innovative capacity of business entities.

Ключові слова: *потенціал; конкурентний потенціал; підприємство; ресурси підприємства; складові елементи.*

Key words: *potential; competitive potential; enterprise; enterprise resources; constituent elements.*

Постановка проблеми. На сучасному ринку, коли економіка нашої країни розвивається, конкуренція між підприємствами відіграє вагомий роль в цьому напрямі. Конкурентоспроможність сприяє новим можливостям, які під час глобалізації вимагають вдосконалення щодня. Тому розвиток економіки в цілому залежить від постійного удосконалення діяльності, що напряму залежить від конкурентного потенціалу. Економічні зміни, які відбуваються в Україні, поява нових конкурентів на ринку, вимагають швидкого трансформування, з метою зайняти лідируючі позиції. За цих умов ефективне використання конкурентного потенціалу стає провідним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні спостерігається у фаховій літературі активізація наукових пошуків зазначеної проблеми. Конкурентний потенціал з кожним днем набуває широкого застосування і ученими означена проблема вивчається різносторонньо. Зокрема ключове питання в центрі дослідження: І. Бабій, Н. Беляєва, Н. Кубіній, Ю. Лаврова, О. Малик, В. Мікловда, Т. Харчук та інші. Так, О. Малик [8 с.468] наголошує, що у сучасних ринкових умовах, де існує значна нестабільність попиту і пропозиції, цін на товари і фактори виробництва, жорстока конкуренція та інші макроекономічні та мікроекономічні фактори, одним із першочергових завдань керівництва підприємства є формування та оцінка поточних і перспективних можливостей, тобто потенціалу підприємства.

Про сучасні підходи до формування конкурентної стратегії виявлення конкурентних переваг наголошуються Н. Беляєвою. Автором вказується на значення конкурентного потенціалу в діяльності фірми [2, с.44].

Мета статті – проаналізувати конкурентний потенціал підприємства. Завдання: здійснити контент-аналіз понять «потенціал» та «конкурентний потенціал»; проаналізувати складові елементи конкурентного потенціалу підприємства.

Виклад основного матеріалу. Успіх функціонування підприємства на ринку та перспективи його подальшого функціонування залежать від значного спектра чинників і визначаються його потенціалом. При цьому потенціал відображає можливості підприємства у різних сферах функціонування, які можуть бути реалізованими або ж нереалізованими [6, с.155].

Великого значення набуває «потенціал», де основним фактором є саме конкурентний, який перетворюються в один з вирішальних чинників розвитку бізнесу. Н. Кубіній [5, с.137] відмічено, що потенціал підприємства визначається у складі інструментарію дослідження розвитку економічних систем без врахування його змістового навантаження. Тобто потенціал підприємства може бути визначений як один з способів розвитку економіки та активізації економічної системи, що сприяє формуванню конкурентних позицій.

В монографії В.Мікловди [9, с.6] визначено, що «потенціал» в перекладі з латинської означає силу, яка може бути використана для досягнення певної цілі. Подальше використання цього терміну трансформувало його значення в сторону латентності. Це означає, що потенціал містить приховану силу, приховані здатності та можливості, які будуть проявлені за певних умов. Подаємо трактування терміну «потенціал» у таблиці 1.

Таблиця 1.
Визначення змісту поняття «потенціал»

Автор	Визначення
Н. Якименко-Терещенко [13, с.33]	система матеріальних та трудових факторів або умов, які забезпечують досягнення мети виробництва.
Н. Кубіній [5, с.137-138]	сила, яка буде задіяна в процесі діяльності носія потенціалу; потужності, які мають певний запас і будуть використані в певних умовах для досягнення конкретних цілей; можливості, якими володіє носій потенціалу і які можуть бути реалізовані у майбутньому
Т.Романчик, Є. Павленко [10, с.136]	означають наявність у кого-небудь (будь-то окремо взята людина, первинний робочий колектив, суспільство в цілому) прихованих можливостей, що ще не проявилися, але можуть бути застосовані
В. Мікловда [9, с.6]	сукупність явних та латентних можливостей, що залучені у виробництво в конкретних соціально-економічних умовах і визначають обсяги та якісне формування потреб країни

Таким чином, дефініція «потенціал» формулюється, як система, сила, сукупність та наявність прихованих можливостей. У контексті нашого дослідження під означеним поняттям розуміємо ряд факторів, що спрямовані на використання всіх потужностей для досягнення мети.

Автор Т. Харчук вважає, що конкурентний потенціал підприємства з точки зору економічного управління є систематизованим комплексом економічних ресурсів та потенційних можливостей підприємства відповідно до конкурентного середовища його функціонування, які у взаємодії та за раціонального використання шляхом узгодження, об'єднання, координації та регулювання всіх економічних процесів, що відбуваються на підприємстві, формуватимуть такі конкурентні переваги, що забезпечуватимуть підприємству стійке функціонування в довгостроковому періоді, високий конкурентний статус та підвищення цінності на ринку загалом [12, с.88].

Щоб сьогодні успішно діяти на ринку, організаціям мало володіти матеріально-фінансовими ресурсами. На перший план виходять внутрішні можливості суб'єкта організації. Фірми обертають свої погляди не на вивчення конкурентів, клієнтів, посередників, постачальників або оточуюче середовище, а на самих себе, свої внутрішні можливості, які унікальні і властиві тільки даній фірмі. Це й визначає наявність потенціалу підприємства [10, с.136]. Розглядаємо позиції науковців до трактування поняття «конкурентний потенціал підприємства» (таблиця 2).

Таблиця 2.

Визначення терміну у наукових джерелах «конкурентний потенціал»

Автор	Визначення
Н. Беляєва [2, с.44]	систематизований комплекс взаємоузгоджених можливостей і ресурсів внутрішнього середовища, який забезпечує отримання переваг в умовах мінливого зовнішнього середовища і обмежених ресурсів, сприяє досягненню поставлених цілей і при раціональному використанні забезпечує високий статус.
Ю. Лаврова [7, с.231]	система взаємодії ресурсів, можливостей та здатностей господарської структури, використання якої створює конкурентні переваги і забезпечує стійку конкурентну позицію на ринку
Н. Якименко-Терещенко [13, с.33]	здатність підприємства та його системи менеджменту своєчасно та повно формувати збалансований комплекс конкурентних переваг по забезпеченню сталого стратегічного розвитку підприємства, його конкурентоспроможності та здатності адаптації до швидкозмінних умов функціонування на ринку
І. Бабій [1, с.137]	система можливостей, компетенцій і ресурсів під впливом яких в динаміці формується сукупність внутрішніх конкурентних переваг, які включають дві складові: адаптивність та інноваційність, і які постійно перебувають під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів та формують рівень конкурентоспроможності організації.
Т. Харчук [10, с.91]	системна сукупність економічних ресурсів, компетенцій та можливостей, які вже використовуються або можуть використовуватися як в поточній економічній діяльності, так і в довгостроковій перспективі для забезпечення життєздатності та підвищення цінності підприємства згідно зі встановленими цілями та умовами конкурентного середовища.

Підсумовуючи наведене поняття у таблиці 2, можемо стверджувати, що термін розглядається різносторонньо: як система можливостей, ресурсів; як здатність формувати конкурентні переваги; як сукупність економічних ресурсів та можливостей. Під поняттям конкурентний потенціал розуміємо поєднання економічних ресурсів, можливостей, менеджменту, для забезпечення конкурентоспроможності, та життєздатності підприємства.

Конкурентний потенціал підприємства об'єднує одночасно три рівні зав'язків і відносин:

1) конкурентний потенціал відображає минуле, а саме сукупність характерних для даної системи властивостей, накопичених в процесі її становлення і таких, що забезпечують функціонування системи та її подальший розвиток. Фактично, на даному рівні, конкурентний потенціал набуває значення «ресурс»;

2) конкурентний потенціал частково співпадає з поняттям «резерв», оскільки характеризує рівень наявних та потенційних можливостей, а також розмежування між реалізованими і нереалізованими потенційними ресурсами;

3) конкурентний потенціал орієнтований на майбутній розвиток підприємства, оскільки існує як єдине ціле стійкого і змінного станів діяльності господарюючого суб'єкта [1, с.132].

Конкурентний потенціал притаманний без винятку всім підприємствам, не дивлячись на їх розміри та форми власності, його розвиток дає можливість утверджувати свої позиції на ринку, це важливий елемент економічного потенціалу підприємства, який згуртовує та трансформує всі складові елементи разом і перетворює їх у вигоду та плюси.

На думку І. Бабій у структурі конкурентного потенціалу доречно сформулювати шість основних елементних складових, за допомогою яких підприємство матиме змогу посилити свої конкурентні позиції та забезпечити собі високий конкурентний статус у довгостроковій перспективі:

- виробничий;
- управлінський;
- маркетинговий;
- інноваційний;
- ресурсний (охоплює фінансовий, інформаційний та трудовий (кадровий) потенціали);
- інтелектуальний (творчий) потенціал, що набуває особливого значення в сучасних умовах розвитку економіки.[1, с.132].

Зупинимося на окремих структурних елементах.

Виробничий потенціал. Виробництво є запорукою стабільності бізнесу, який вимагає постійного аналізу потреб ринку, при цьому раціонально зважити побажання клієнтів та необхідність даного товару, для одержання переваги на споживчому ринку. Саме означений потенціал відіграє одне з вагомих призначень, адже при його відсутності нема потреб в інших (маркетинговому, трудовому, інноваційному). Тому кожен потенціал в тій чи іншій мірі залежить один від одного і має свою частку впливу.

Управлінський потенціал. Цей потенціал можна назвати внутрішнім ресурсом підприємства, який має змогу надати значні конкурентні переваги підприємству. Адже саме людський фактор відіграє основну роль на підприємстві. Це і раціональне виростання трудових ресурсів, ефективна діяльність всіх структурних підрозділів організації, керівництво та взаємозв'язок з навколишнім світом.

Маркетинговий потенціал. є вагомою частиною підприємства, що забезпечує повсякчасну перевагу виробам власного виробництва на ринку. Завдяки вдало створеним умовам, проаналізованим маркетинговим діям щодо цінової політики, забезпечення аналізу економічних та соціальних потреб, забезпечується спроможність продукції. Маркетинговий потенціал відіграє значну роль, що примножує прибуток підприємству.

Інноваційний потенціал. Відображає здатність та бажання підприємства щодо розвитку та модернізації наявних ресурсів. З позиції В. Гурочкиної «інноваційний розвиток підприємства являє собою ефективну реакцію протидії підприємства на виникаючі загрози втрати частки ринку, постійний тиск із боку конкурентів, появу нових технологій, зменшення життєвого циклу товарів, законодавчі обмеження й зміну ситуації на ринку. У такому варіанті інноваційний розвиток – це засіб використання нових можливостей (ідей, ресурсів і т.д.) для збереження або отримання нової конкурентної переваги» [3, с.52-53].

Ресурсний потенціал. Ресурсний потенціал утворює складний алгоритм, який вимагає контролю за всіма наявними ресурсами підприємства, для отримання позитивної діяльності .

Ресурсний потенціал формується за рахунок:

- організаційного потенціалу (здатність системи управління забезпечувати ефективність функціонування підприємства);
- фінансово-економічного потенціалу (фінансово-економічний стан підприємства);
- виробничого потенціалу (сукупність виробничих можливостей, які визначаються наявністю виробничих ресурсів);
- маркетингового потенціалу (сукупність споживчих властивостей продукції, виражена через здатність підприємства залучати нових споживачів та зберігати наявних);
- трудового (кадрового) потенціалу (сукупність можливостей персоналу досягати стратегічних цілей в діяльності підприємства);
- науково-технічного (інноваційного) потенціалу (активність підприємства щодо випуску нової продукції, впровадження досягнень науки й техніки, застосування прогресивних технологій);
- соціального потенціалу (можливість забезпечувати соціальні потреби людини, медичне обслуговування, культурні заходи, організацію відпочинку, надання інших соціальних благ, наприклад матеріальної допомоги) [4, с.240-241].

Інтелектуальний потенціал. Інтелектуальний потенціал підприємства здебільшого має нематеріальний характер, його складно виміряти, оскільки він не відображається у бухгалтерських чи статистичних даних. Проте визначення його величини є надзвичайно важливим для розробки і реалізації стратегії розвитку промислового підприємства, посилення конкурентоспроможності його продукції [11, с.135]. Інтелектуальний потенціал об'єднує спільні інтелектуальні знання та можливості людського фактору, що дає можливість наростити продуктивність. Він використовується для отримання економічного зиску та збільшення прибутку підприємства. Розвиток та конкурентоспроможність підприємства в майбутньому є можливою завдяки саме розвитку інтелектуальному потенціалу.

Висновки. Таким чином, нами здійснено контент-аналіз понять «потенціал» та «конкурентний потенціал»; проаналізовано складові елементи конкурентного потенціалу підприємства. Під конкурентним потенціалом розуміємо поєднання економічних ресурсів, можливостей, менеджменту, для забезпечення конкурентоспроможності, та життєздатності підприємства. Визначено, що конкурентність суб'єкта господарювання напряму залежить від ефективного використання залучених ресурсів, інноваційної діяльності. Тому позитивна поведінка всіх основних складових елементів є невід'ємною частиною зросту. Проаналізовано окремі складові конкурентного потенціалу: виробничий, управлінський, маркетинговий, інноваційний, ресурсний та інтелектуальний.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у визначенні змісту інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання.

Література.

1. Бабій І. В. Теоретичні аспекти розвитку конкурентного потенціалу кластерів в Україні / І. В. Бабій // Вісник Хмельницького національного університету. Випуск №2. Том 2, 2017р. С. 130-135. URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/5537/1/10.pdf> (дата звернення 15.03.2020 р.)
2. Беляєва Н. С. Методи оцінки та роль ланцюжка цінностей при формуванні конкурентного потенціалу промислового підприємства / Н. С. Беляєва // Вісник Хмельницького національного університету, Випуск №4, Т. 2, 2013 р. С.43-52.
3. Гурочкіна В. В. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту / В. В. Гурочкіна // Економіка: реалії часу. Теорія і практика економіки та управління промисловими підприємствами. Випуск №5(21), 2015 р. С. 51-57.
4. Кириченко С. О. Методи оцінки ефективного використання ресурсного потенціалу підприємства / С. О. Кириченко, А. О. Мазур // Приазовський економічний вісник. Випуск №5(10), 2018 р. С. 239-243.
5. Кубіній Н. Ю. Теоретичні основи потенціалу розвитку підприємства в сучасних умовах господарювання / Н. Ю. Кубіній, Р. С. Возняк, Я. В. Магада, М. О. Мучичка // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. Випуск № 1 (46), 2014 р. С. 132-142.
6. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Діагностика потенціалу підприємства / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник // Маркетинг і менеджмент інновацій. Випуск № 1, 2011 р. С. 155-166.
7. Лаврова Ю. Оцінка конкурентного потенціалу підприємства / Ю. Лаврова // Економічний аналіз. 2013 рік. Випуск 12. Частина 3. С. 231-235.
8. Малик О. В. Конкурентний потенціал як основа формування конкурентоспроможності підприємства / О. В. Малик, М. В. Стахова // Глобальні та національні проблеми економіки, Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. Випуск №16, 2017 р. С. 468-473.
9. Мікловда В. П. Стратегічний потенціал економічної системи: інноваційні та інституціональні механізми його активізації : Монографія / В. П. Мікловда, Ф. Ф. Шандор, Н. Ю. Кубіній, С. М. Мошак, М. Ю. Шеверя, В. В. Кубіній // Ужгород. – 2014 р. 420 с.
10. Романчик Т. В., Павленко Є. В. Конкурентний потенціал підприємства: сутність поняття / Т. В. Романчик, Є. В. Павленко // «Е-економіка». Випуск № 1(1), 2017 р. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/36734/4/2017_Romanchik_Konkurentnyi_potentsial.pdf (дата звернення 15.03.2020 р.)
11. Тимошенко Н. Ю. Аспекти управління інтелектуальним потенціалом промислових підприємств / Н. Ю. Тимошенко // Економічний вісник НТУУ «КПІ», Менеджмент організації. С. 133-136. URL: http://economy.kpi.ua/files/files/26_kpi_2010_7.pdf (дата звернення 16.03.2020 р.)
12. Харчук Т. В., Ресурсний підхід в економічному управлінні конкурентним потенціалом машинобудівних підприємств / Т. В. Харчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск № 22, частина 3, 2018 р. С.88-92.
13. Якименко-Терещенко Н. В. Сутність та принципи розвитку конкурентного потенціалу економічної системи / Н. В. Якименко-Терещенко, Я. Р. Ніколаєш // Економіка та держава. Випуск № 2, 2018 р. С.32-35. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2018/10.pdf (дата звернення 15.03.2020р.)

References.

1. Babiy, I. V. (2017), "Theoretical aspects of the development of the competitive potential of clusters in Ukraine", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, [Online], vol. 2(2), pp. 130-135, available at: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/5537/1/10.pdf> (Accessed 15 March 2020).
2. Bieliaieva, N. S. (2013), "Assessment methods and a value chain role in the competitive potential formation of industrial enterprises", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 4(2), pp. 43-52.
3. Hurochkina, V. V. (2015), "The innovation potential of the enterprise: the essence and protection system", *Ekonomika: realiyi chasu. Teoriya i praktyka ekonomiky ta upravlinnya promyslovymy pidpryyemstvamy*, vol. 5(21), pp. 51-57.
4. Kyrychenko, S. O. and Mazur, A. O. "Methods of estimation of efficient use of resource potential of the enterprise", *Pryazovskyy ekonomichnyy visnyk*, vol. 5(10), pp. 239-243.
5. Kubiniy, N. Yu. Voznyak, R. S. Mahada, Ya. V. and Muchychka, M. O. (2014), "Theoretical basis of entrepreneurship development potential in the modern economic conditions", *Rozvytok metodiv upravlinnya ta hospodaryuvannya na transport*, vol. 1 (46), pp. 132-142.
6. Kuzmin, O. Ye and Melnyk, O. H. (2011), "Diagnostics of enterprise potential", *Marketynh i menedzhment innovatsiy*, vol. 1, pp. 155-166.
7. Lavrova, Yu. (2013), "Assessment of competitive potential of the enterprise", *Ekonomichnyy analiz*, vol. 12(3), pp. 231-235.
8. Malyk, O. V. and Stakhova, M. V. (2017), "Competitive potential as the basis for an enterprise competitiveness formation", *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky, Mykolayivskyy natsionalnyy universytet imeni V.O. Sukhomlynskoho*, vol. 16, pp. 468-473.
9. Miklovdva, V. P. Shandor, F. F. Kubiniy, N. Yu, Moshak, S. M. Sheverya, M. Yu, and Kubiniy, V. V. (2014), *Stratehichnyy potentsial ekonomichnoyi systemy: innovatsiyini ta instytutsionalni mekhanizmy yoho aktyvizatsiyi* [Strategic potential of the economic system: innovative and institutional mechanisms for its activation: Monograph] Naukova dumka, Uzhhorod, Ukraine.

10. Romanchuk, T. V. and Pavlenko, Ye. V. (2017), "Competitive potential of the enterprise: the essence of the concept", *«E-konomika»*, [Online], vol. 1(1), available at: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/36734/4/2017_Romanchuk_Konkurentnyi_potentsial.pdf (Accessed 15 March 2020).
11. Tymoshenko, N. Yu. (2010), "Aspects of management of intellectual potential of industrial enterprises", *Ekonomichnyy visnyk NTUU «KPI», menedzhment orhanizatsiyi*, [Online], pp. 133-136, available at: http://economy.kpi.ua/files/files/26_kpi_2010_7.pdf (Accessed 15 March 2020).
12. Kharchuk, T. V. (2018), "Resource approach to economic management by competitive potential of machine-building enterprises", *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, vol. 22(3), pp. 88-92.
13. Yakymenko-Tereshchenko, N. V. and Nikolayesh, Ya. R.(2018) "The essence and principles of development of competitive potential of the economic system", *Ekonomika ta derzhava*, [Online], vol. 2, pp. 32-35, available at: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2018/10.pdf (Accessed 15 March 2020).

Стаття надійшла до редакції 20.03.2020 р.